

Etusivu>Covid-19-epidemian vaikutukset oikeusalalla>Covid-19-pandemian vaikutus siviili- ja maksukyvyttömyysasioihin
Covid-19-pandemian vaikutus siviili- ja maksukyvyttömyysasioihin

Portugali

1 Covid-19-pandemian vaikutukset siviilioikeudellisiin menettelyihin

1.1 Määräajat siviilioikeudellisissa menettelyissä

Poikkeustila julistettiin 19.3. ja 2.5.2020 väliseksi ajaksi.

Merkittävin kyseisenä ajanjaksona annettu lainsäädäntö oli seuraava:

asetus nro 14-A/2020

asetus nro 17-A/2020

asetus nro 2-A/20

asetus nro 2-B/20

laki nro 1-A/20 ja siihen tehdyt muutokset

asetus nro 10-A/20 ja siihen tehdyt muutokset

Hätätila julistettiin seuraavaksi 3.5. ja 30.6.2020 väliseksi ajaksi.

Merkittävin kyseisenä ajanjaksona annettu lainsäädäntö oli seuraava:

päätöslauselma nro 33-A/20

päätöslauselma nro 33-C/20

päätöslauselma nro 38/20

päätöslauselma nro 40-A/20

päätöslauselma nro 43-B/20

päätöslauselma nro 51-A/20

laki nro 1-A/20 ja siihen tehdyt muutokset

asetus nro 10-A/20 ja siihen tehdyt muutokset

Hätätila julistettiin jälleen 15.10. ja 8.11.2020 väliseksi ajaksi.

Merkittävin kyseisenä ajanjaksona annettu lainsäädäntö oli seuraava:

päätöslauselma nro 88-A/20

päätöslauselma nro 92-A/20

päätöslauselma nro 96-B/20

Poikkeustila julistettiin seuraavaksi 9.11.2020 ja 30.4.2021 väliseksi ajaksi.

Merkittävin kyseisenä ajanjaksona annettu lainsäädäntö oli seuraava:

asetus nro 51-U/20

asetus nro 59-A/20

asetus nro 61-A/20

asetus nro 66-A/20

asetus nro 59-A/20

asetus nro 6-A/21

asetus nro 6-B/21

asetus nro 9-A/21

asetus nro 11-A/21

asetus nro 21-A/21

asetus nro 25-A/21

asetus nro 31-A/21

asetus nro 41-A/21

Menettelylisten määräaikojen järjestelmälle aiheutuneet seuraukset

Sekä poikkeustilan että hätätilan aikana oikeudellisia menettelyjen ehtojen ja määräaikojen oikeudellista järjestelmää säänneltiin lain nro 1-A/20 (konsolidoitu toisinto) 7 §:n mukaisesti ensisijaisesti seuraavasti:

Kiireettömien oikeudenkäyntien määräaikojen kuluminen keskeytettiin tietyksi ajaksi, jonka päättymisestä säädetään asetuksella.

Kiireellisten oikeudenkäyntien määräaikojen kulumista tai niihin liittyviä toimia ei keskeytetty.

Vanhentumisaikojen kuluminen keskeytettiin.

Vuokralaisten häädot ja yksityisasuntojen kiinnitysten ulosmittaukset keskeytettiin.

Määräajat, joiden kuluessa velallisten on haettava maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamista, keskeytettiin.

Täytäntöönpanomenettelyihin liittyvät toimet, mukaan lukien täytäntöönpanotoimet, keskeytettiin, lukuun ottamatta tapauksia, joissa keskeytys olisi aiheuttanut peruuttamatonta vahinkoa tai vaarantanut velkojan toimeentulon.

Asetuksen nro 10-A/20 15 §:ssä säädetään, että mikäli tuomioistuin suljetaan tietyllä alueella pandemian vuoksi tehdyllä viranomaisten päätöksellä, menettelylisten määräaikojen kuluminen keskeytetään (näin tehtiin muutamassa tapauksessa, ja keskeytys määrättiin rajoitetuksi ajaksi).

Oikeudellisia menettelyjä koskevien ehtojen ja määräaikojen keskeytys päättyi 3.6.2020 (lain nro 16/2020 8 §, jolla kumotaan lain nro 1-A/2020 7 §).

Asiakirjojen tiedoksiantoon liittyvä vastaanottajan allekirjoituksen kerääminen keskeytettiin ja korvattiin muilla soveltuvilla keinolla määrittää päivä, jona tiedoksianto suoritettiin (laki nro 10/2020).

Oikeudellisia menettelyjä koskevien ehtojen ja määräaikojen keskeytys päättyi 3.6.2020 (lain nro 16/2020 8 §, jolla kumotaan lain nro 1-A/2020 7 §).

Tämän jälkeen lailla nro 4-B/2021 otettiin käyttöön uusi oikeudellisia menettelyjä koskevien määräaikojen keskeytysaika, jonka oikeudellinen järjestelmä oli sama kuin edellisessä järjestelmässä lakiin nro 1-A/20 lisätyn 6 B §:n mukaisesti.

Oikeudellisten määräaikojen keskeytys päättyi 6.4.2021 lailla nro 13-B/2021.

Tällä hetkellä (toukokuu 2021) on voimassa lain 1-A/2020, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna, 6 E §:ssä säädetty poikkeuksellinen siirtymäkauden menettelyjärjestelmä, jossa sallitaan muun muassa oikeudenkäyntien järjestäminen etäyhteydellä mainitussa laissa säädettyjä edellytyksiä noudattaen.

Laki 1-A/2020 (koronaviruksen aiheuttamaan epidemiologiseen tilanteeseen reagoimisesta), sellaisena kuin se on viimeksi konsolidoitu, on saatavilla [täällä](#)

1.2 Oikeuslaitos ja sen organisaatio

Poikkeustilan aikana

Tärkeimmät oikeuslaitoksen organisaatiota ja hallintoa koskevat mekanismit olivat seuraavat:

kunkin tuomioistuimen presidentin laatimat valmiussuunnitelmat

kunkin tuomioistuimen presidentin määrittämät henkilöstön työaikajärjestelyt kiireellisiä tapauksia varten

virtuaaliset oikeussalit kaikissa tuomioistuimissa (ensimmäinen oikeusaste, toinen oikeusaste ja korkein oikeus), mikä mahdollistaa istuntojen järjestämisen etäyhteyden välityksellä

tuomioiden allekirjoittaminen digitaalisesti tapaustenhallintajärjestelmässä

muiden tuomareiden allekirjoitus kollektiivisissa menettelyissä annettavien tuomioiden yhteydessä voidaan korvata esittelevän tuomarin lausumalla, jossa vahvistetaan muiden tuomareiden äänen yksimielisyys (asetuksen 10-A/20 15 §)

pääsy tapaustenhallintajärjestelmään virtuaalisen yksityisverkon (VPN) kautta

prosessitoimien toteuttaminen tele-/videoneuvottelun välityksellä

yhteydenotto tuomioistuimiin sähköpostitse puhelimen sijaan

etätyö pakollista, kun työn luonne sen sallii

Poikkeustilan seuraukset lainkäyttötoiminnalle ja asioiden jakautumiselle

Tuomarit jatkavat tavanomaista etätyötään, jossa heillä on pääsy tapaustenhallintajärjestelmään, ja he ovat valmiita siirtymään oikeussaliin, jos palvelun luonne edellyttää sitä.

Kiireellisten ja kiireettömien ensimmäisen oikeusasteen asioiden jakamista käsittelijöille ei keskeytetty missään vaiheessa.

Toisen oikeusasteen tuomioistuimissa ja korkeimmassa oikeudessa jaettiin käsittelijöille 15.4.2020 saakka vain kiireelliset asiat. Käsittelijöille on jaettu 16.4.2020 lähtien kaikki asiat, sekä kiireelliset että kiireettömät.

Kiireelliset toimet ja menettelyt, joissa perusoikeudet ovat uhattuina, voidaan toteuttaa henkilön fyysiseen läsnäoloon turvautuen (kiireellinen lastensuojelu, vangittujen vastaajien prosessitoimet ja oikeudenkäynnit) tai etäyhteyden välityksellä virtuaalisessa oikeussalissa.

Kiireettömät oikeudenkäynnit ja prosessitoimet siirrettiin myöhemmäksi poikkeustilan aikana. Tämä ei kuitenkaan koskenut asioita, joissa tuomarit katsoivat tarpeelliseksi järjestää käsittelyn, erityisesti peruuttamattoman vahingon välttämiseksi, eikä tapauksia, joissa kaikki osapuolet suostuivat käyttämään tele-/videoneuvottelua / virtuaalista oikeussalia.

Tuomioita voidaan antaa kiireettömissä asioissa, jos kaikki asianosaiset ovat yhtä mieltä siitä, että tuomioistuimen ei tarvitse suorittaa lisätutkintaa.

Henkilön läsnäoloon perustuvat toimet ja menettelyt on toteutettava kunkin paikallisen alioikeuden osoittamissa soveltuissa tiloissa, joissa on saatavilla suojatarvikkeita ja desinfiointiainetta. Tuomari sovittaa osallistujien määrän terveysturvallisuuden suositusten mukaiseksi.

Oikeudenistuntoon osallistumista ei suositella lukuun ottamatta tapauksia, joissa henkilö on kutsuttu kuultavaksi. Tällöin sovelletaan lain nro 10-A/20 14 §:ää, jonka mukaan karanteeni, joka osoitetaan lääkärintodistuksella, katsotaan ylivoimaiseksi esteeksi.

Portugalin ylin tuomarineuvosto korosti, että tuomioistuinten on edelleen viime kädessä taattava perusoikeuksien toteutuminen.

Hätätilan aikana

Keskeisimmät oikeudellisen organisaation välineet olivat seuraavat:

rajoitustoimien asteittainen purkaminen ministerineuvoston päätöslauselman nro 33-C/20 mukaisesti

Portugalin ylimmän tuomarineuvoston, oikeushallintoviranomaisen, yleisen syyttäjän viraston, ylimmän hallinto- ja verotuomioistuinneuvoston ja terveysviranomaisen antama yhteinen asiakirja toimenpiteistä viruksen leviämisen vähentämiseksi tuomioistuimissa: ”

Medidas para reduzir o risco de transmissão do vírus nos tribunais”

kunkin ensimmäisen ja toisen oikeusasteen tuomioistuimen, korkeimman oikeuden ja ylimmän tuomarineuvoston hyväksymät työaikajärjestelyt tai työntekijöiden jako ryhmiin, jotka vuorottelevat toimistolla ja etätöissä, rajoittamatta kuitenkaan tiettyihin työntekijöihin sovellettavia perhetukitoimenpiteitä ja riskiryhmiin kuuluvien tuomareiden ja oikeuslaitoksen henkilöstön muiden jäsenten pakollista etätyötä.

Ylin tuomarineuvosto hyväksyi seuraavat päätöslauselmat sen varmistamiseksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimilla on käytössään riittävät henkilöstöresurssit ja että ne ovat varautuneet menettelyjen määräaikojen keskeytyksen päättymisen jälkeiseen lisääntyneeseen työmäärään:

ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinten presidenttien toimikauden jatkaminen 31.12.2020 asti

tuomareiden vuotuisen liikkuvuuden tilapäiset rajoitukset ja keskeytykset henkilöstöresurssien ja hallintoelinten vakauttamiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimissa (28.4.2020 ja 5.5.2020 annetut päätöslauselmat).

Käytännön tietoa kansallisten tuomioistuinten toiminnasta poikkeustilan ja hätätilan vallitessa sekä rajoitustoimien asteittaisesta purkamisesta on saatavilla ylimmän tuomarineuvoston verkkosivustolla.

1.3 EU:n oikeudellinen yhteistyö

Poikkeustilan aikana

Euroopan oikeudellisen verkoston yhteysviranomaisen työntekijät ovat etätöissä ja käsittelevät kaikki yhteistyö- ja tietopyynnöt mahdollisimman nopeasti, vaikka tuomioistuinten soveltamien oikeudellisten määräaikojen kuluminen on keskeytetty.

Työntekijöillä on etäyhteys tiedostoihin virtuaalisen yksityisverkon (VPN) kautta.

Kaikki työntekijät voivat mennä työpaikalle aina, kun se on tarpeen, ja kiireellisissä tapauksissa.

Oikeudellista yhteistyötä koskevissa asioissa olisi otettava yhteyttä ensisijaisesti sähköpostitse osoitteeseen <mailto:correio@reddecivil.mj.pt> correio@reddecivil.mj.pt.

Hätätilan aikana ja tämänhetkisen rajoitustoimien asteittaisen purkamisen aikana

Yhteysviranomaisen työntekijät noudattavat työskentelyssään vuorottelua etätyön ja toimistossa tapahtuvan työskentelyn välillä. Tämän osalta varmistetaan, että työpaikalla on läsnä vähintään yksi työntekijöistä.

Yhteysviranomaisen kuuluu ylimmän tuomarineuvoston palveluorganisaatioon, ja se noudattaa edellä mainitussa rajoitustoimien asteittaista purkamista varten laaditussa asiakirjassa vahvistettuja toimenpiteitä viruksen leviämisen vähentämiseksi tuomioistuimissa.

Koronavirustilanteen vaikutukset yhteysviranomaisen käsittelemien yhteistyö- ja tietopyyntöjen määrään

Vuonna 2020 tuomioistuinten ja muiden viranomaisen yhteysviranomaiseen lähettämien avunpyyntöjen kokonaismäärä pysyi suhteellisen vakaana verrattuna samaan määrään vuonna 2019 eli koronavirustilanteesta huolimatta yhteysviranomaisen vastaanotti vuonna 2020 pyyntöjä yhteensä vain

yhdeksän vähemmän kuin vuonna 2019. Kun tarkastellaan erikseen kutakin yhteistyöverkostoa, jonka jäsen Portugali on, hakemusten määrä väheni hieman siviilioikeudellisessa verkostossa. IberRede-verkostossa pyyntöjen määrä väheni huomattavasti ja portugalinkielisten maiden yhteisön (CPLP) oikeudellisessa verkostossa esitettyjen pyyntöjen määrä kasvoi.

Yhteysviranomainen vastasi poikkeus- ja hätätilanteen sekä rajoitustoimien asteittaisen purkamisen aikana kaikkiin yhteistyö- ja tietopyyntöihin ilman muutoksia tai keskeytyksiä noudatetuissa vastaamisen määräajoissa.

Yhteistyö- ja tietopyynnöt yhteensä vuonna 2020: 356

Jakaantuvat seuraavasti:

siviilioikeudellinen verkosto: 287

IberRede: 4

CPLP:n oikeudellinen verkosto: 65

Yhteistyö- ja tietopyynnöt yhteensä vuonna 2019: 365

Jakaantuvat seuraavasti:

siviilioikeudellinen verkosto: 328

IberRede: 19

CPLP:n oikeudellinen verkosto: 17

Yhteysviranomaisen toimintaa koskevia tilastotietoja on saatavilla [täällä](#).

2 Jäsenvaltioissa pandemian puhkeamisen jälkeen hyväksytyt ja suunnitellut maksukyvyttömyyteen liittyvät toimenpiteet

2.1 Aineelliset maksukyvyttömyystoimenpiteet ja niihin liittyviin sopimuksiin vaikuttavat toimet

Jäljempänä yhteinen vastaus kysymyksiin 2.1–2.2.

2.1.1 Maksukyvyttömyysmenettelyn keskeyttäminen

2.1.1.1 Maksukyvyttömyysmenettelyyn hakeutumista koskevan velvollisuuden keskeyttäminen (velalliset)

2.1.1.2 Velallisen suoja velkojien hakeman maksukyvyttömyysmenettelyn osalta

2.1.2 Vaateiden täytäntöönpanon ja sopimusten irtisanomisten keskeyttäminen

2.1.2.1 Yleinen / erityinen vaateiden täytäntöönpanon moratorio / tietyn tyyppisten vaateiden täytäntöönpanon moratorio

2.1.2.2 Sopimusten irtisanomisen keskeyttäminen (yleiset / erityiset sopimukset)

2.2 Siviilioikeudenkäyntien keskeyttäminen (ml. maksukyvyttömyyttä käsittelevien menettelyjen keskeyttäminen)

Yhteinen vastaus kysymyksiin 2.1–2.2.

Lain nro 1/A/2020 (jonka viimeisin, laista nro 13-B/2021 johtuva toisinto on luettavissa täällä: [viimeisin 12. toisinto](#)) 6 E §:n nojalla pidetään voimassa poikkeuksellinen siirtymäkauden menettelyjärjestelmä, jossa seuraavien määräaikojen kuluminen keskeytetään:

asetuksen nro 53/2004 liitteessä hyväksytyn maksukyvyttömyyttä ja yritysten elvytystä koskevan lain 18 §:n 1 momentissa säädetty määräaika velallisen asettamiselle maksukyvyttömäksi

toimet, jotka on toteutettava täytäntöönpano- tai maksukyvyttömyysmenettelyn yhteydessä ja jotka liittyvät perheen asunnon luovuttamiseen tuomioistuimessa

edellä mainittuun täytäntöönpano- tai maksukyvyttömyysmenettelyyn liittyvät vanhentumisajat

Tapauksissa, joissa kiinteän omaisuuden pakkomyyntiä ja luovutusta koskevan täytäntöönpano- tai maksukyvyttömyysmenettelyn aikana toteutettavat toimet ovat omiaan aiheuttamaan vahinkoa toimenpiteen kohteena olevan tai maksukyvyttömäksi julistetun osapuolen toimeentulolle, kyseinen osapuoli voi hakea menettelyn keskeytystä edellyttäen, että keskeytys ei aiheuta vakavaa vahinkoa toimenpiteen hakijan tai maksukyvyttömän osapuolen velkojien toimeentulolle tai korjaamatonta vahinkoa, ja tuomioistuimen on ratkaistava asia 10 päivän kuluessa vastapuolta kuultuaan.

Vanhentumisaikojen keskeytys on etusijalla kaikkiin pakottavia enimmäisvanhentumisaikoja koskeviin sääntöihin nähden. Kyseisiä vanhentumisaikoja pidennetään keskeytyksen kestoa vastaavalla ajalla.

2.3 Muut maksukyvyttömyystoimenpiteet (takaisinsaantikanteet, velkasaneeraus suunnitelmat, epäviralliset sopimukset ja tarvittaessa muut)

Jäljempänä yhteinen vastaus kysymyksiin 2.3–2.4.

2.4 Muut kuin maksukyvyttömyystoimenpiteet (maksulykkäykset, pankkilainat, sosiaaliturva, sairausvakuutus, yritystuet)

Yhteinen vastaus kysymyksiin 2.3–2.4.

Uusi ylimääräinen yritysten elinvoimaisuutta koskeva menettely (PEVE) on otettu käyttöön – ks. [laki nro 75/2020](#) ja [ministerineuvoston päätöslauselma nro 41/2020](#).

Laki nro 75/2020

Lailla otetaan käyttöön poikkeuksellinen väliaikainen järjestelmä elpymissuunnitelman tai maksusopimuksen hyväksymiseksi aloitettujen neuvottelujen päätökseen saattamiselle asetetun määräajan pidentämiseksi sekä ajan myöntämiseksi ehdotetun maksukyvyttömyyssuunnitelman mukauttamiselle covid-19-pandemian yhteydessä.

Lailla laajennetaan [asetuksen nro 53/2004](#) liitteessä hyväksytyn maksukyvyttömyyttä ja yritysten elvytystä koskevan lain (CIRE) 17 H §:n 2 momentissa säädetty etuoikeus koskemaan yrityksen osakkaita, osakkeenomistajia tai muita siihen erityisesti sidoksissa olevia henkilöitä, jotka rahoittavat yrityksen toimintaa erityisen elvytysprosessin (PER) aikana.

Laissa säädetään [lailla nro 8/2018](#) hyväksytyn tuomioistuinten ulkopuolisen yritysten elvytysjärjestelmän (RERE) soveltamisesta yrityksiin, jotka ovat tällä hetkellä maksukyvyttömiä covid-19-pandemian vuoksi.

Lailla otetaan käyttöön poikkeuksellinen elvytysprosessi sellaisia yrityksiä varten, jotka ovat kärsineet covid-19-pandemian aiheuttamasta talouskriisistä.

Lailla otetaan käyttöön pakolliset osittaiset jako-osuudet kaikissa vireillä olevissa maksukyvyttömyysmenettelyissä, joissa realisoinnista saadut talletetut tulot ovat yli 10 000 euroa;

Laissa säädetään sellaisten hakemusten käsittelyn asettamista etusijalle, jotka koskevat maksukyvyttömyysmenettelyjen, erityisten elvytysmenettelyjen tai maksujärjestelyjä koskevien erityismenettelyjen yhteydessä annettujen vakuuksien tai takuiden vapauttamista.

Loppuhuomautus

Vaikka tässä esitetyt tiedot on kerätty huolellisesti, on tarvittaessa tarkasteltava asianomaisia sovellettavia säädöksiä ja niihin tehtyjä muutoksia. Neuvoston päätöksen 2001/470/EY 5 artiklan 2 kohdan c alakohta huomioon ottaen nämä tiedot eivät sido Portugalin ylintä tuomarineuvostoa, kansallisia tuomioistuimia tai yhteysviranomaista.

Päivitetty viimeksi: 14/12/2022

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.